

Teleki'44 Hírlevél

2013. január

I. évfolyam 1. szám

Foto: Mayer András ©

Teleki Téri Imaház, Budapest

Gláser Jakab
emlékalapítvány

Aktív emlékezet

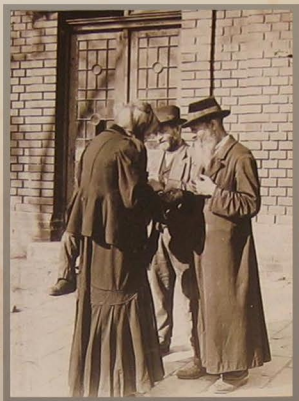
A Gláser Jakab Emlékalapítvány a józsefvárosi Teleki téren működő utolsó zsidó imaház közösségének civil szervezete. A Teleki Téri Imaház (avagy régi csortkovi imaház) nemcsak egy zsidó kegyhely, hanem az utolsó valódi lakás-imaház Budapesten, sőt az egész országban. Fő célunk a Teleki Téri Imaház és közvetlen környezete, a Teleki László tér történetének kutatása és dokumentálása, valamint az eredményeknek a tudományos és közérdeklődés számára is hasznos formában való publikálása.

Ez az egyedülálló kulturális háttérű és történelmi tér, valamint a környéke eddig kívül esett a tudományos kutatók - történészek, szociológusok - érdeklődési körén és kutatási területén. Így a dokumentálás, a források felkutatása kiemelkedő fontossággal bír.

A **Teleki'44 projekt** keretein belül 2012 decemberében az uniós *Aktív európai megemlékezés* program pályázati támogatásával, és az MTA 20. század Hangja Archivum és Kutatóműhellyel közösen a tettek mezejére léptünk.

Terveink szerint a **Teleki'44** elnevezésű projektünk lehetőséget ad arra, hogy szinte az utolsó pillanatban elérjük azt a korosztályt, akik az imaház életéről és a Teleki térről olyan

történeteket tudnak átadni, melyek nekünk és jövő generációink is különleges élményt jelenthetnek.

Fotó: archív

Teleki téri haszid kereskedők a 40-es évekből

Továbbá a program lehetőséget teremt arra is, hogy alaposan feltárhassuk a tér és környékének írott emlékanyagát önkormányzati, hitközségi levéltárakban, könyvtárakban, és ezzel egy egyedülálló, forrásanyagokra épülő, összefüggő archívumot hozzunk létre.

A **Teleki'44** program keretében megpróbáljuk rekonstruálni a templom és a környék történetét, történelmét, az egyéni sorsokon és dokumen-

tumokon keresztül pedig megragadni a hely szellemét a második világháború előtti és utáni időkből. Folyamatosan gyűjtjük az adatokat, a dokumentumokat, történeteket. **Min-den segítséget szívesen fogadunk!**

A kutatásunk eredményeiről hónapról hónapra hírlevelet jelentetünk meg, melyre a következő e-mail címen: teleki44kutatás@gmail.com lehet feliratkozni.

Kérjük segítsen!

Ha Önnek vagy ismerősének bármilyen személyes emléke, története, fényképe vagy tárgya van egy Teleki tér környéki zsidó templommal, a második világháborúban a környéken történetekkel kapcsolatban vagy szívesen részt venne a gyűjtésben, kérjük, jelentkezzen a teleki44kutatás@gmail.com e-mail címen!

Bővebb információk a projektről és a kutatásról:
www.teleki44.com

Az alapítók

1927 májusában huszonnyolc zsidó férfi megalapította a Teleki téri Klojz Misna közösségét és kötelezték magukat, hogy minden este összegyűljenek Misnát tanulni. Tagjai askenázi zsidók voltak, de ahogyan minden haszid, a szefárd ritus szerint imádkoztak. *(A névsort az eredeti jiddis szövegből latin betűsre átírva közöljük. A címlapfotón látható listán is két 14-es van. - a szerk.)*

- 1 R. Yisrael ben R. Zerach **Schuchner**
- 2 R. Elezar ben R. Yaakov **Schechter**
- 3 R. Yisrael Yizchak ben R. David Ariye **Friedman**
- 4 R. Shalom ben R. Menachem Gershon **Nagler**
- 5 R. Gershon ben R. Yechiel Ariye **Hahn**
- 6 R. Zisa ben R. Yisrael Moshe **Schalowitz**
- 7 R. Meshulam Zisa ben R. Avraham Yehoshua Heschel **Zilberman**
- 8 R. Zvi ben Yehuda HaKohen **Frost**
- 9 R. Zvi ben R. Ahron Daniel **Pilot**
- 10 R. Menachem ben R. Natan Halevi **Blum**
- 11 R. Avraham Yitzchak ben R. b"b Halevi **Koffer**
- 12 R. Zeev ben R. David **Glick**
- 13 H"b Menachem ben R. Shalom **Nagler**
- 14 R. Avraham ben R. Yirmiyahu **Kerber**

A klojz - a latin *claustrum* szóból származó jiddis szó - tanulás céljából alapított magánintézmény, ahol a felnőtt férfiak Tórát, Talmudot és más szent zsidó szövegeket tanulhattak. A Soát (holokauszt) megelőzően a Teleki téri Misna Közösség Klojza egy volt a téren és a környező utcákban működő sok kis imaházból. Ezek közül néhány egészen a 1960-as évekig működött, mára a Teleki Téri Imaház vagy ahogy mindenki hívja, a Teleki Téri Zsinagóga egyedüli a maga nemében.

- 14 R. Meir Shalom ben R. Yaakov **Friedman**
- 15 R. Yissachar ben R. Avraham **Hoffer**
- 16 R. Zvi Yosef ben Yissachar **Hoffer**
- 17 R. Moshe be R. Nachman HaKohen **Kahana**
- 18 R. Asher Zelig ben R. Zvi Halevi **Schachner**
- 19 R. Ahron ben Pinchas David HaKohen **Kohn**
- 20 R. Baruch ben R. Yechiel Ariye **Hahn**
- 21 R. Yechezkel Yosef ben R. Avraham **Fisch**
- 22 R. Yehuda Leb ben R. Natan **Schrift**
- 23 R. Yehuda Zeev ben R. Shlomo Zalman **Mansberg**
- 24 R. Chaim ben R. Yozif **Mitzner**
- 25 R. Shlomo Zalman ben R. Yehoshua **Berner**
- 26 R. Yaakov Asher Zelig ben Efrayim **Zwiebel**
- 27 R. Moshe ben R. Zeev **Meisler**

Yechiel Hahn Egy telekji téri pár

Folyamatosan keressük a zsinagóga alapítóinak, a templomot a kezdetektől látogató családoknak a leszármazottait, rokonait. 2010-ben sikerült felvennünk a kapcsolatot Izraelben élő Yechiel Hahnnal, aki két alapítónknak, R. Gershon ben R. Yechiel Ariye Hahnnak és R. Zvi ben Yehuda HaKohen Frostnak az unokája. Yechiel Hahn négy levélben írta meg nekünk az emlékeit. Itt a www.telekiter.com weboldalunkon is közzé tett írások közül a legnépszerűbbet adjuk közre.

Nagy örömmel kaptam meg Michael Miller levelét, amelyben kéri, hogy mindenki, aki tud, küldjön neki képeket és élményeket a Telekji téri Shullal kapcsolatban.

Nevem Yechiel Arie Hahn (azelőtt Hahn István György), és nekem 1945 októberében volt a Bár Micvám ebben a templomban!

Ebben a templomban imádkozott mindkét nagyapám (és a családjuk nagy része) évtizedeken keresztül! R. Gershon ben Yechiel Arie Hahn és R. Hemann Zvi HaKohen Frost még a XX. század elején érkeztek meg Budapestre és az évek folyamán ott imádkoztak, egészen életük végéig!

Ahogy én visszaemlékszem, ők egymás mellett ültek (a Mizrach fali padban). R. Zvi Frost - anyai nagyapám -

ült az Aron Hakodesh mellett és ő mellette ült R. Gershon. Ez igen fontos tény, mert az történt, hogy apám, Menachem (Manó) ben Gershon, aki 8 évig volt Párizsban, hazajött nősülni. Amikor Frost nagyapám meghalott, odafordult a szomszédjához (Gershon Hahn) és mondta, hogy neki van egy "eladó" lánya - talán lenne ebből egy "parti"...

Úgy is lett! Apám, Menachem ben Gershon Hahn elvette anyámat Lea Bat Zvi HaKohen Frostot 1931-ben és én megszülettem 1932 októberében.

Visszanézve - a születésemet egy bizonyos mértékig ennek a templomnak (is) köszönhetem...

A szerző által küldött fejezetek e-mailben íródtak. A könnyebb olvashatóság miatt ezt a szöveget a magyar ábécé betűivel, ékezetekkel közöljük.

Menachem ben Gershon Hahn és Lea Bat Zvi HaKohen Frost esküvői fotója, 1931

Fotó: családi archívum

Partnereink:

Art Sector Alapítvány

Bét Orim Reform Zsidó Közösség

Beyond Budapest Sightseeing

Centropa Magyarország Non-profit Kft.

Izraeli Kulturális Intézet

MTA TK Szociológiai Intézet - 20. század hangja Archívum és Kutatóműhely

Múlt és Jövő Kiadó

Páva utcai zsinagóga

Sochnut Jewish Agency - MiNYanim

A Teleki'44 projekt támogatója:

Teleki'44 - Hírlevél

2013. január - I. évfolyam 1. szám

Címlapfotó: *Csorkover Klojz Misna társaságának alapító okirata, 1927-ből (Budapest, Teleki tér 22.)*

Kiadja: Gláser Jakab Emlékalapítvány

Felelős kiadó: Mayer Gábor

Szerkesztő: Fris. E. Kata

Fotó: Mayer András /archív

Grafika: szekelyrobi.hu

teleki44kutatas@gmail.com • www.teleki44.com

